

NÁŠ DOMOV JE NA VENKOVĚ

www.taborsky.denik.cz

Škola za války sloužila německým uprchlíkům

Historie skalické školy se přestala psát v roce 1981. Poté sloužila pionýrům a nyní je sídlem obecního úřadu. V budově byl i sklad kostýmů

Zaniklé školy
Táborska

KATEŘINA KREJČOVÁ

Skalice – V roce 1933 přichází na školu do Skalice řídící František Syrovátka, který také působil v České zemské hasičské jednotě. Jako kantor si nebral stejně jako jiní servítky, ale děti i místní si ho vážili.

„Soused mi vyprávěl, že děti musely při průšvihů nastavit ruce a řídící Syrovátka už jim přes ně rákoskou sázel. Oni si pak do dlaní plivaly, aby to méně bolelo,“ vypráví pamětník František Šůna (75).

František Syrovátka byl muž vzdělaný a stal se personou, na kterou dodnes místní vzpomínají. V roce 1944 byl ale z nařízení německého úřadu zatčen a převezen nejprve do Tábora, poté do Prahy a odtud do koncentračního tábora v Terezíně. Ten se mu stal osudným a na tyfus tady 11. května 1945 umírá. Připomíná ho pamětní deska na hasičské zbrojnici.

FRANTIŠEK SYROVÁTKA.

Ani pro obyvatele nebyly válečné časy jednoduché. Zeměděle sužovaly neustále kontroly a s postupujícím jarem roku 1944 přibývalo náletů a přeletů stíhaček i bombardérů. „Úřady bylo nařizováno vyučování s tendencí v duchu říšské myšlenky, v poněmčování bylo pokračováno. Téměř násilně ve zdejším okrese byl zaváděn na školách říjanský pozdrav. Zvlášť dbalý do-

držování tohoto pozdravu byl okresní školní inspektor František Malík,“ zachycuje obecní kronika. „Z velké ustrašenosti pro nezdravení nařízeným způsobem a pro neuvěšené obrazy Dr. E. Háchy a Adolfa Hitlera ve třídách, vyvolal jmenovaný inspektor před dětmi scénu s výhrůzkami odvezení pro vlastenectví.“

Řídícím na škole se stává Josef Pánek, který tady setrval až do roku 1974.

JOSEF PÁNEK.

Ve škole uprchlíci

V roce 1945 jsou patrné známky, že se blíží fronta. Za velkých mrazů jsou převáženy transporty zajatců v dobytých vagónech. „Lidé ztýráni za krutých mrazů, polonazi, hladoví, vysílení, že umírali během jízdy. Poblíž zastávky Roudně byl nalezen také jeden mrtvý zajatec, který je pochován na hřbitově v Roudně,“ zachytila kronika.

Od 15. ledna 1945 dostávaly děti domácí úkoly jedenkrát či dvakrát týdně. Škola i úřad se totiž musely vyklidit pro německé uprchlíky. Žáci pak chodili do hostince. „Lidé v obci jsou napojeni do odbojové skupiny a je organizována tajná vojenská jednotka. Nenáviděně Německo po zásluze vykrvácelo, je poraženo jako odporný nepřítel hrdinými vojsky našich spojenců,“ píše se dále v kronice.

Přimo ve škole bydlel řídící Pánek se svojí rodinou. „Za jeho řízení byla provedena elektrifikace školy, na budově se vyměnili okna a

SKALICKÁ ŠKOLA. Fotografie dětí ze skalické školy, všechny datované po roce 1956. Nyní vedení obce pracuje na výstavě v budově školy, která přenesla návštěvníky do minulosti. V prvním patře se dochovávaly původní tabule se stupínkem a několik lavic. Romana Novotná sbírá exponáty po obecních pamětnících, aby vznikla dobová třída se všemi maličkostmi. Pokud někdo na půdě najde pomůcku připomínající minulost, může jí do výstavy poskytnout. Foto: Archiv obce

opravily okapy, odvodnil se sklep a vybudovaly se splachovací záchody, udělala se břizolitová fasáda,“ popisuje místní Romana Novotná.

Na kantora vzpomíná i jeho syn Josef (70): „Tatínek sem přišel na začátku války a nejprve byl prozatímní učitel a nakonec řídící. Maminka dělala pomocné práce jako školnice. Budova byla v hrozném stavu. Hlavně se muselo každé ráno topit a ve třídách byla obrovská zima. Byt byl mokrý a velice skromný. Učili tady společně s panem Syrovátkou.“

Řídící Pánek byl přísný, ale děti se ho nebály: „Rozhodně nikomu, ani mně, nenadržoval. Teď si člověk těžko představí, že v jedné třídě měl třeba tři oddělení. Jedním dal něco písemně, s dalšími mluvil...“ shrnul, jak to dříve fungovalo, Josef Pánek. „Rákosku na nás moc nepoužíval, ale katecheta Hájiček ji měl v oblíbené. Vždycky říkal: Pojď sem před lavici a podívej se, jestli jsou pod ní papírky. Ohnul nás přes tu dřevěnou lavici s kalamári a dostali jsme pořádné přes zadek.“

Na třídu Františka Šůny byl ale kantor Pánek přísnější: „My jsme pěkně dostávali a dobře to bylo. Po dobrem to s námi nešlo. Pamatuji i jeho ženu. Vařila nám kakao a rozdávala ho vzadu ve třídě.“

Přístup k výuce Josefa Pánka František Šůna oceňuje: „Sympatické bylo, že vyučování začínalo i končilo písničkou. Zpívali jsme třeba Okolo Frýdku cestička. On zpěv hodně pěstoval, protože

FRANTIŠEK ŠŮNA.

„Také se rozhodl, že některé děti naučí hrát na housle. Bylo nás asi šest a všichni jsme si je pořídili. Ani jeden ale nakonec nehrál,“ doplnil Josef Pánek. Také podotkl, že škola byla centrem všeho dění: „Maminka vždy v sobotu napekla buchty a choďovali sem zajímaví lidé a scházeli se tady. Debatovali.“

„Také se rozhodl, že některé děti naučí hrát na housle. Bylo nás asi šest a všichni jsme si je pořídili. Ani jeden ale nakonec nehrál,“ doplnil Josef Pánek. Také podotkl, že škola byla centrem všeho dění: „Maminka vždy v sobotu napekla buchty a choďovali sem zajímaví lidé a scházeli se tady. Debatovali.“

Loučí se se školou

Mimo školní zdi František Šůna ministroval kaplanu Rožánkovi. „Naučit se celou ministranci latinsky nebylo pro malé kluky jednoduché, tak jsme to malinko šidili. Naučili jsme se první větu, zbytek probreptali, a pak řekli až konec. Pan kaplan byl ale velice shovívavý a toleroval nám to. Pan děkan Bolech ale ne. Vždy se při našem komolení otočil dozadu a byla to obrovská ostuda. To byl pak doma sekec.“

Součástí školy byla veřejná místnost a jediná telefonní stanice ve Skalici. Byl tady i kabinet s různými sbírkami a v jedné místnosti za války bydlel Václav Thomayer. Tomu podle kroniky Němci ve škole zabavili zbraně, které sám nabízel. S Němci ale sympatizoval a přihlásil se k nim. Stavěl si u řeky chatu a školní budovu použil také pro skladování nábytku, nádobí a jiných věcí po zatčených a popravených Židech.

Thomayerovu chatu si koupil v roce 1953 spisovatel a laureát státní ceny Václav Režáč.

Posledním řídícím byl František Míka a škola skončila roku 1981: „Loučíme se s Tebou, školo – jediný státník kultury ve zdejším obci – loučíme se s Tebou navždy!“ zaznamenal tehdy v kronice.

Stejně jako předtím chodívali žáci na měšťanku do Soběslavi, nyní tam dojíždí i nejmenší školáci.

Po válce byla obec vystěhována úplně

Zaniklé obce kraje:
Hůrka

JAROSLAV PULKRÁBEK

Hůrka – Hůrka, neboli Hurkenthal byla známá sklářská osada spadající pod stodůlecko svobodnou rychtu. Její historie se začíná psát poměrně pozdě, až v roce 1732, kdy místní lesy získal skelmistr Jan Jiří Hafendbradel a neda-leko Vysokých Lávek vznikla první huť, nejprve označovaná jako Česká Huť, později Stará Hůrka.

Na samotné Hůrce, která se nacházela asi o kilometr dále vyrostla sklárna až roku 1766 a jednalo se o poměrně velký provoz, kde se vyráběla a do celého světa vyvážela benátská zrcadla. A do třetice, jmenem Nová Hůrka bylo označeno místo u silnice spojující Železnou Rudu a Sušici, na kterém byly v téže době vystavěny domky pro sklářské dělníky a později i další sklárna. Roku 1801 se majitelem všech těchto Hůrek stává Jiří Kryštof Abele a zdejší sklárna začíná období vrcholného rozmachu a zaměstnává na osm-náct set lidí.

Zhruba rok 1930

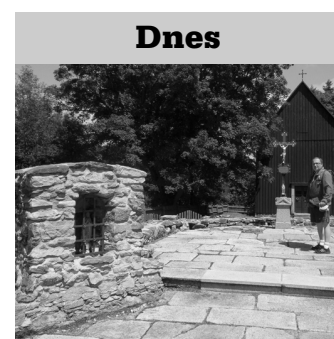

V PRVNÍ polovině 20. století stál v obci kostel. Po válce a následném odsunu obyvatel z této obce, byly zničeny jak domy, tak i kostel. Foto poskytl Jaroslav Pulkrábek

Jeho následovníci již tak úspěšní nejsou a zadlužený majetek kupuje Karel Kníže Hohenzollern. Kostel sv. Vincence (nebo také Ignáce) nechal roku 1789 postavit Ignatz Hafendbradel a původně neměl kostelní věž. Ta byl a přistavěna roku 1812 přičiněním Jiřího Kryštofa Abele. Interiéru kralovaly mimo jiné dva nádherné lustry z místních sklářů. V hrobce kaple sv. Kříže bylo pochováno v

rakvích se skleněným víkem třiatřicet členů sklářských rodů Hafendbradlů a Abelů i otec Karla Klostermanna Josef, jenž byl rodinnému lékařem Abelů a jeho matka Charlota byla s tímto rodem spřízněna. Mumie byly zničeny až v padesátých letech minulého století. Hůrka byla od počátku německou osadou a například při sčítání v roce 1910 zde žilo 395 Němců v osmadvaceti domech. Německá obecní škola

zde byla zřízena v roce 1802, roku 1924 pak byla otevřena i česká jednotřídky. Pošta v obci úřadovala od roku 1866 až do roku 1952. V létě roku 1946, po proběhlém odsunu německých obyvatel byla Hůrka zcela vystěhována a začleněna do nově vzniklého Vojenského újezdu Dobrá Voda. Domy i kostel byly zbořeny a zůstala jen vyrabovaná hrobka.

Dnes

Vypráví se: Na počátku padesátých let minulého století vniklo do hrobky několik opitých vojáků, kteří mumie vytahali z rakvích, poházeli po okolí a dokonce s nimi i tančili. Traduje se, že všichni, kteří se na tomto znesvěcení podíleli brzy podleli záhadné nemoci.

Z venkova

STÁDLEC:

Dobrovolní hasiči
pořádají besídku

Sbor dobrovolných hasičů ze Stádlce zve návštěvníky na sobotní vánoční besídku s nadílkou a loutkovým divadýlkem O dvou skřítcích. Program začíná úderem 13.30 hodin a koná se na sále stádlecké hospody U Kyriánů. Pro každé přichozí dítě je připravený vánoční balíček. (1)

ŽELEČ:

V sokolovně
zahrají Rolničce

Pokud si chcete poslechnout adventní koncert pro Rolničku, zavítejte už tuto sobotu v 18 hodin do Špejcharu v Želči. V sále nejdříve bude povídat Richard Vlasák o adventu a Vánočích v životě a duši našich předků a poté na klasickou kytaru zahraje Josef Otradovec. (1)

CHOTOVINY:

Načerpejte
vánoční inspiraci

Adventní trh připravili na sobotu Chotovínští. Ten se uskuteční v sále místního kulturního domu. Budete moci nakoupit dekorace na vánoční stůl a připravena je i prezentace řemesel. Akci pořádá MAS Krajina srdce a vše startuje od osmi hodin. Konec je plánovaný v 18 hodin. (kk)

KLENOVICE:

Nové komunikace

V druhé polovině listopadu začali Klenovičtí pracovat na opravě komunikací po červnových povodních. Obec obdržela dotaci od ministerstva dopravy ve výši 2,55 milionu korun. Nový povrch má již silnice od Ovčina k Hasičkovu a z „panelky“ na Veselku. Dále se od panelky k Pod Svákovem opraví celá komunikace a cesta od Hronova lesíku k chatám u řeky. (kk)